

اداره مرکزی :

آقره ده ، معارف امینلکی پائنده کی داتره
استانبول جاده سنده آقره

استانبول بوروسی :

استانبولده ، آقره جاده سنده ۸۷ نومروده
داغه مخصوصه

حیات

هیانه دامامیان... دیانه راهای جوق حیات قاتلم...
- نیج -

نومری هر برده ۱۵ غرورده .

سنه لکی پوسنه ایله ۷,۰۰ لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۷,۰۰ دولار) .

ایوه واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسی
مراجعت ایدیلیر .
بازی ایشلرینک مرجعی آقره مرکزدر .

صافی : ۶۶

آقره ، ۱ مارت ، ۱۹۲۸

۳ می جلد

مصاحبه :

فلسفه جمعیتی

استانبولده فلسفه مدرس و معلملرینک مشترک مساعیلرینه قوت ویره جک اولان فلسفه جمعیتک تشکلی نه قادر زماننده اولمشدر . فلسفه واجتماعیات ایله اشتغال ایله این متفکرلرک زمان زمان برلشهرک تدقیق و مطالعه لرینی یکدیگرلرینه بیلدیرملری ، نهایت اجتماعلرنده مذاکره زمینی اولان موضوعلر حقنده کی مطالعه لرک (بولته نلر) حالنده نشری صورتیله هپمزک استفاده ایله مه سنه امکان ویرملری جوق فیض وثمره ویره جک مساعیلندر .

بویله بر جمعیت قناعتمه کوره قیمتلی اعضاسنک مساعیلرینه ده بر مرکز اطرافنده طوپلامغه یاردم ایله به جکدر . بوکا جوق احتیاج واردر . اوکمزده بر جوق مسئلهلر واردرکه فلسفه واجتماعیات ایله اوغراشانلریمزک جدی تدقیقلرینی دعوت ایله به جک ماهیتده در . ارقاداشلریمز پک اعلا تقدیر ایدرلرکه بر فکر قارغشله نی قارشیسندیز . بونک نتیجه سی اولارق ماضیدن موروث اولان ملی و مدنی حیاته تالیف ایدیله مه این دین مؤسسهرلرینک یقیلمه سی بعضی وجدانلرده حضور . سزلق تولید ایتمشدر . شیمدی به قادر دین دنجبه مدرسهر و تکیه لری ، دولتک حقوقی فعالیتنه حاکم اولان بر ذهنیت مواجهه سنده بولو . نوپوردق . بونلرک هیچ بری معاصر حیاته تالیف اولونامازدی . اونک ایچین بوسلته لردن قورتولمغه معطوف جهاد اطرافنده همان بوتون متفکرلر اتحاد ایتدی . نهایت استقلال حربنک وجوده کتیردیکی اجتماعی وضعیت و قدرت بوتون بوانکللری ییقدی . فقط شیمدی بو مؤسسهرلر خارچنده (دین) مسئله سی ، دینی وجدان ، دینی تحسس مسئله سی .. مواجهه سنده یز . بو مسئله اطرافنده تدقیق ایدیله جک بر جوق جههلر واردر :

بر کره اسلامیه خاص نقطه لر وار . اسلامیت خلق طبقه سنه تماماً نفوذ ایدن ، قاتولیکلک و پروتستانلق کبی معین تشکلر طرفندن متمادیاً محافظه جهدی کوسته ریلن بر دین اولامشدر . اسلامیت حکومت طرفندن بنسبه ندیکی زمان قوتله نمش ، معاصر حیاتک طبیعی جریاننی نتیجه سی اولارق حکومت لاییک اولدقجه قوتنی تماماً غائب ایله مشدر . اسلامیه طائده بوجهلرک تدقیق ایدیله سی و بونک نتیجه سی اولارق حاصل اولان اجتماعی وضعیت خصوصنده قناعتلرک اورتایه قونولماسی ، مناقشه ایدیله سی جوق لازم ، جوق فائده لیدر . دیگر جهتدن عمومیتله دینک استقباله دهه اجتماعی و روحی بر احتیاجه تقابل ایدوب ایتمه دیکی مسئله سی اطرافنده فیلسوفلرک فکرلرینک نشری و بونک اطرافنده متفکرلریمزک مناقشه سی بر جوق جهتلری تنویره یارایاجقدر . بو جمعیت قوتله نه رک خلقده یاشایان دینی عقیده لری طوپلایا بیلیر ، بونک نه کبی استحاله لرک اثری اولدیغنی کوسته ره بیلیر و مستقبل وضعیتنی تنویر ایده بیلیر .

اسلامیتده شیمدی به قادر جدی بر (ره فورم) تشبثک اولاماسی و یا خود بو ره فورم تشبثک یاپیلاماسی ده جوق دقته شایان بر حاده در . نه ایچین اسلامیت آلاستیقیت کوسته ره مه مش ، اجتماعی محیطک ایسته دیکی حالی آلاماشدر ؟ بونک اوزرنده تدقیقلر یایمق نه قادر فائده لی اولور ! . فقط بو کون قارشیسندیه بولوندیغمز اصل مسئله ، دینی وجدانده کی استحاله به رغماً « اخلاقی مکلفیت » ک قوتنه خلل کله مه سی تامین ایله مکدر . بر طرفدن شیمدی به قادر

اخلاق مکلفیتله دین آراسنده صیق بر اشتراک اولماسی ، دیگر طرفدن بر جوق وجدانلر ایچین اخلاقک الک مهم مؤیده سنک (دین) اولارق تلقیمی بوزندن دینی وجدانده کی تزلزلک نفسمز خارچنده مکلفیت اعتقادینی ده رخنه دار ایتمه سی ممکندر . بر جوق لرینه کوره « الله » اعتقادنی هیچ اولماز سا کنج روحلرده نفس خارچنده « اکمل بر وار لغه » محبت تلقین ایدره و بر نوع « ایده آلیم » ایچین روحلری حاضر لار . منور بر کنج بو اعتقادنی ایلریده بیراقسه بیله روحنده کندی خارچنده مفکوره لری سومک ایچین مساعد بر زمین وجوده کلیر . دیگر جهتدن دینی قدسیتک تحلیل ایدیله ایدیله هیچه منجر اولماسی اخلاقی موضوعلرده ده ایمان قابلیتینی غائب ایتدیره بیلیر . دینک یاپدینی بو وظیفه رینه نه بی اقامه ایده بیلیرز ؟ کنج روحلرده « ایده آلیم » زمینی حاضر لاق ، اخلاقی مکلفیت و وظیفه دو یغوسنی ادامه ایتدیرمک ایچون نه یاپمالی یز ؟ بونلر اوله سؤاللردرکه فلسفه جمعیتنده کی ارقاداشلرک مساعیلرینک توجه ایده جکی استقامتی کوسترر .

فرانسه ده لاییکلک جریانی ایلرله دجکه دوغرودن دوغروه ویا بالواسطه دین اوزرنده ، اخلاق موضوعی حقنده فلسفی تفکرات آرتدی . بر طرفدن دینی تحسس لرک روحی موقعی ، دیگر جهتدن دینک اجتماعی مؤسسه اولارق تدقیقی روحیات واجتماعیات علملرینه طائده مساعینک الک مهم مرکزینی تشکیل ایدیور . بر متفکرک ، بر طالمک هر هانکی موضوع اوزرنده اک جوق فعالیت و قدرت صرف ایتمه سی اجتماعی احتیاج ایله شدتله علاقه داردر . صوک آلتش ، یتش سنه

«براق اولسون» ك صوكى

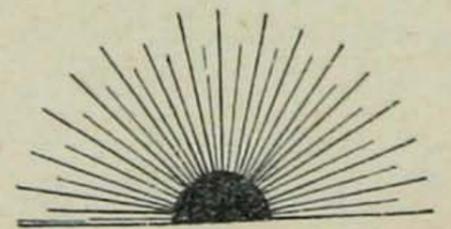
اجتماعيات

ايدەرك چوقۇقلىرىنى بو يابانچى محيطلرئىنە
يىراقلىرىنىك اوكنى آلمقدىر . بويلا مثبت حركت
ايدىرسەك جمعيت اوزرىندە مؤثر اولايلىرىز .
ئىنە نىجە حقيقتە مطابق دوشونورسەك ايكنىچى
وصفى دە «اللهه طائدا اولانى اللهه ، سزارك حقى
سزارە ويرمكدىر . « تنصر دوغرىودن دوغرىويە
حرث بخراندىن متولد اولمادىغى سويلا نىجە
ايكنىچىنى دە محقق انكار ايتىمك لازم كلىر كى
برمنطقى بىلمە دىكم ايچوندىر كە . مقاله كزك دوغرىو
بولدىغى جەھتلرئىنە اشارت ايلادم . صمىمى اولق
ايچىن محقق بر جبهلى وكوزلرئىمىزى قاپايەرق
يكدىكرئىمىزە مطابق اولق لازم كلدىكنە دە واقف
دكلم .

يالكر شكائى كافي كورمديكم واورنايە
آتيلان هر نوع فكرلەر قارشى مقاومك ايدەجك
سلطەلر ك تأسنى ايستە دىكم ايچىندىر كە
مسامىنى ، چوق قولاي اولماسە بىلە دەا مشر
بولوندىغى قناعت ايتدىكم برهدفە توجيە ايتىمك
ايستەم . مع مافىە يا كلىش كورويورسەم بو
يولى موافق بولانلر ايشلرنە دوام ايدە بىلرلر .
يالكر توصيە ايدەرم ، تاثيرلرئىنە دقت بويورسونلر .
مع مافىە اك فنا حادثەلر ك خىرلى نقطەلرئى
واردىر . تنصر حادثەلرئىنە اك خىرلى جبهسى
ادبيات فا كوله سنك وتارىخ انجمنك محترم
رئىسك هيجانە كلىش اولمايدىر . اك قدرتلى
فعايلر ، قوتلى هيجانلر ك اثيردىر . بوكوتو
تنصر حادثەلرئىنە سزى تهييج ايتىمك مملكت
ايچىن چوق خىرلى اثرلر ياراتمغە خدمت ايدە بىلە .
جكنى اميد ايلە يورم .

يالكر مساعده كزله بر نقطە يە داها اشارت
ايدەجكم : تورك ملتە لايق ، اوزى سوزىنە
اويغون بر متفكر جامعە سنك وجودىنە اينانما .
سە يدق واونلر ايچىن بر نشر واسطەسى آراماسە يدق
(حيات) مجموعە سنە نە احتياج قالىردى ؟

م . ا .

ديكرى شائى ماھىتەدەر . بر طرئىدن تور دورى
فلسفە سنك عمومى تاقىلرئىنە محصولدىر : غرىبە
تور دورى فليسوفلرئىنە فوق الطيىبى قوتلر ك دنيا
اورىنە مئادياً مداخلەسى فكرىنى رد ايلە مشلر و عالمك
حادثائى بىنە عالمە خاص قوتلرلە ايضاحە تشبث ايتىلدى .
كر ك طبيعتك كرك انسان عالمك عقل ونظامدن ملهم
قوتلرلە اداره اولندىنى قبول اولونويوردى . مثلاً
اجرام سماويە ، نيوتونك كشف ايلە دىكى قانولرە
تبعا اوصورتلە حركت ايدىرلر كە بر مصادمە مختەدەر ،
ايدى بر نظامك محافظەسى تاين اولونمشدر .

ايستە بو تصور انسان عالمە ، انسان جمعيتە ،
اقتصادى وسياسى حيايە نقل اولوندى . وليبراليزم دە
بوندىن دوغدى : مادى جسىلر ايچون نقت نە ايستە
انسان ايچون دە محافظە نفس قاينوسى اودر ، دنيلدى .
هر فرد كندى منفعت وعلاقەسى پيشندە دولاشير ،
لكن بو حركانك مجموعى اويلە بر نظام وآھنك توليد
ايدىر كە اونك ايچندە هيئت عمومىە اك مناسب شرائط
داخلدە انكشاف ايتىش اولور . منفرد انسانلر ك
منفعلرئىلە هيئت عمومىە نك سلامتى آراسندە بر طبيى
آھنك واردىر . اك مكمل دولت كندىنى اقتصادى
حيايە اك آز حس ايتدىرەندىر . بو نظريە تقريباً
۱۷۵۰ دىن ۱۸۵۰ تارىختە قدر غرب عالمك معنوى
حيايە حاكم اولمشدر ، ۱۹ نچى عصر ك صوكنە
قدر ، حتى اوندن صوكرا بىلە كندىش محيطلر دە
تاثيرىنى آز چوق ادامە ايلە مشدر .

فقط بو نظريە نك رغبت قازاناسنى تاين ايدىن
بردە شائى سبب وار ايدى : غرىبە اورتا صنف
خلق ، بورژوازى كندىنى اون سكر نچى عصر دە
حد كاله ايرمش حس ايتىمكە ايدى . حالوكە درە
بلك وقرون وسطا زماندىن قالان دولت مؤسسەسى
هر جەھتدن اونك فەاليتى ، تشبثى تحديت و تضيق
ايلە يوردى . فرانسز اختلالى بورژوالر ك سادە سياسى
حيايە دكل ، بلكە اوندن زيادە اقتصادى ساحە دە
صوصامش اولدقلىرى حرثى كتىردى . آرتق «براق
اولسون» جيلر حا كىتى الە كچىر دىلر . بوتون آوروپانك
داخل و خارجى سياستە ليبراليزم حاكم اولدى . تا
۱۸۸۰ سنە لرنە اجتماعى سياست و حمايە تعريفە لر بىلە
يكي بردور ك علامتلىرى ظهور ايدىنچە قدر ...

اساساً اقتصادى ليبراليزمك عصر دن عصرە
معناسى دكشمشدر . واقعا انتہادە اولدىنى قدر بديتە
ليبراليزم حرث طلب ايدىيوردى . فقط بديتە
حرثىدن مقصد معين باغلىردن ، وقرون وسطائى
جندردە دن قورتولق و بوسايە دە تماماً معين خدمتلىرى
ايفا ايلەمك ايدى . آتق مؤخر بردور دە ، صورت
مطلقە دە حرث ، بوتون ارتباط و تابعيتلردن حرث
آراشدىرلدى ، مثبت معنادە بر حرثىك برىنە منى

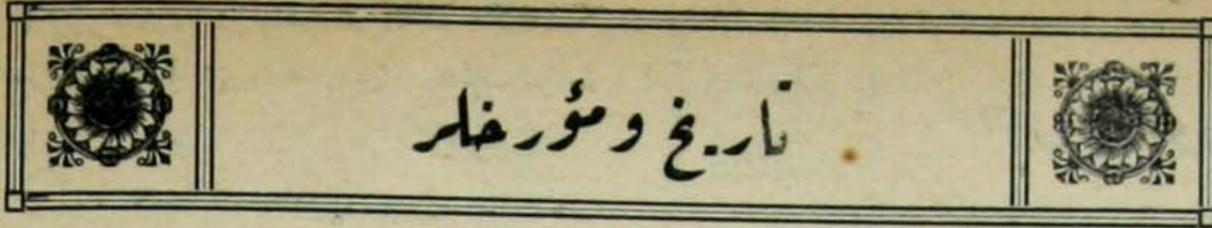
الكليز اقتصادجيسى قەينەس Keynes ، بوكوتكى
اقتصادى حيايە مفايزمەسى و ماھيتى حقندە اك
صحيح معلومانە مالك اولارق طائمش اولان بو عالم ،
۱۹۲۶ سنەسى حيزرانندە برلن دارالفنونندە «براق
اولسون = laissez faire سياستك صوكى» (۱)
موضوعنە دائر بر قوتفرانس و بردى . قەينەس
ليبرال اقتصاد سياستنى آرتق تماماً ماضى بە انتقال
ايتىش بر عمدە عد ايدىيور و بونقطة نظريە برلن
دارالفنونى اجتماعيات مدرسى فيرقانت Vierkandt دە
اشترك ايلەمك دە . (۲) واقعا اقتصادى ليبراليزم
اوقدر اعتنا و اھتمام ايلە ، ياواش ياواش ، كومو .
لدى كە مان هيج كيمسە بو تدفين عملە سنك واضحاً
ادرا كنىه موفق اولمادى .

حالوكە ، بر زمانلر ، اقتصاددە حرث طرفدارلرئى
ايلە سوسيايلستلر يكر يكرندىن قلى براوچوروم ايلە
آيبريلش مبارزلر حالندە كوزوككە ايدىلر . ايكى
فرقە نك تعلقلىرى بر برىنە ياقلاشدىر مانك امكانى قطعياً
كورولمە يوردى . لكىن ياواش ياواش دىكر بر قناعت
كوكشمكە ايدى . چوق كيمسە لر دولك ضيفلرئى
حمايە ايتىمك و ايجاب ايدىن احوالە منافع عمومىە نامنە
اقتصادى حيايە مداخلە ايلەمكە مكلف اولدىنى فكرىنى
قبولە تمایل ايدىيوردى . ليبرالردن بر جوغى بو
فكرە تمایل ايتدىلر كى سوسيايلستلە مئابل بر
خىلى كيمسە لردە دولك وصايت و مداخلەسى بوزندىن
اقتصاد حيايەندە وخيم فناقلىر حصولە كلبىلە جكنى
تقدىر ايدىيورلردى . بوندىن ماعدا رەاليت اولان
سوسيايلستلر جمعيتك يكي اساسلر اوزرىندە قورولماسى
ايچون پيشىندن بر بلانك تنظيم ايدىلە مە جكنى ، مستقبل
جمعيت ايچون صراحة تحديت ايدىلش برهدف كوستر .
يلە مە جكنى تسليم ايتىمكە ايدىلر . خلاصە «براق
اولسون» جيلر ايلە سوسيايلستلر آراسندە ك يارىق
دارالمقدە ايدى .

فقط اقتصادى ليبراليزمك هر زمان و مكان ايچون
وضع ايدىلش الە بر نص دكل بلكە آنق تارىخدە
معين حدودلرئى داخلىندە قيمتى حائر اولايىلە جك بر
دستور اولدىغى كوردىكمز ، يعنى «براق اولسون»
دستورىنى توليد ايدىن سبىلرئى و بو سبىلر ك شىمدى
اورتادىن قالدغىنى مشاهدە ايتدىكمز دقيقە دن اعتباراً
او كا مر بوطىتمز بوسبوتون ضعيفلار . ليبراليزمك
يكدىكرندىن تماماً فرقلى ايكى كوكى واردىر . برى فكرى

[۱] «براق اولسون» دستورى حقندە معلومات
آلن ايستەيلر تور كچە بە ترجمە ونشر ايدىلن «اقتصادى
مذھبلر تارىخى» نك ايكنىچى جلدىنك باش طرفنە
مراجعت ايدە بىلرلر .

[۲] Ethos مجموعە سنە ، ۱۹۲۷ بشنچى
نسخە . مأخذىز بو مقالە در .

تاريخ ومؤرخان

- ٥ -

يونان مؤرخان

اوميروس، هيرودوت، توكيديدس

كوزل كه ، صرلر كچوردده اونك شعشه سني پنه سولدورامبور . اوميروسك نقل ايله ديكي حادته لرك و توفيقى ايسته نيلديكي قادار مناقشه ايديلسين ، هرودوت و توكيديدس كي ديكر باشقمانقولان قبول اولونسون ، دييون قيريزرطوم كي اوميروسك (طرووا) محاصره سنه دائر نقل ايتديكي شيلرك كافه سي رد ايديلسين ، ويازمائزك يونانستان مؤرخلري كي اوميروس اساطيري افسانه ايجه آتيلين ، اوميروسك حكايه لري ينه اسكي دورلرك اك خارق العاده شواهدى و دوريزدن بلكه بيك سنه اولكي يونان هيئت اجتماعيه سنك ايلك حالنك اك صادق آيينه سي اولمق قيمتى ضايع اتمه ز . دين ، عادتلر ، عرقلر ، آبدلر ، قياقتلر ، سلاحلر ، قارا تعيه سي ، ده كيز تعيه سي ، حاصل انسانى اك اوزاق ماضي سنده علاقه دار ايدمه بيله جك هرشي ، بونلرك كافه سي ، اوقصيده لرك تنظيم ايديلديكي زمانلر وقايعك تماماً بوبله اولدوغنه شبيه ايديله ميه جك درجه ده حقيقي ، دوغرو و ساده برطرزده تصوير ايديلشدر . حتى (اوليس) ك آق دكيزده ياديني سياحت ، او دورده كي بشرى معلوماتك بر نوع خلاصه سنك اتمام و اكمالندن عبارتدر ديه علاوه ايديلسين ، حتى ماهرانه دوشونولش بر فرضيه كوره بومانقب آلهن كيچيلر آراسنده قوللايلان « ده كيز قلاغوزلري » نك مينه مونه كنك بر خلاصه سي ويا بر سيروسفر كتابى تلقى اولونسون ، ينه شوراسى قبول اولونوركه ، يونانستانك بوكك ازمئه قديمه سنك بوقادار ايركن اظهار ايله ديكي « تاريخى » قابليت ، كندينه داها اوزمانلر بيله بوتون قوملر آراسنده اك بوكك موقعى تايمين ايله مشدر .

بو حكايه لري اياز يلايد نبري ، بشريت اونلرك تاثيرندن قور تولامبور . آشيلك قهرمانلى ، آغا ممنونك حلمي ، اوليسك مدبرلكي ، هكتورك نجاشي ، ته رسيتكك دناشي ، آرايلاجق و با اجتناب ايديله جك شيلرك ابدى نيللري اولارق قالمشدر : پرياموس ، هه كوب ، آندروماخوس ، پنه لوبى ، نه في به ني ، آلهن . با بانك ، آنانك ، زوجه نك ، قيزك ، قادينك اك قطعى سياليدر ، اونلرك روحلري ، كلش ويا كله جك بوتون روحلره لايحوت رابطه لره باغليدر .

(كتاب مقدس Bible) - صرف تاريخ نقطه نظرندن تلقى ايديله جك اولورسه - اوميروسك اثرنده كي وحدتى حائز دكلدر ؛ فقط اوده ، جوق سيال چارچوه سي وساميلرك سربيع و انجه دهالرينه بك

ايلك بر مطالعه يه لزوم واردر . مؤرخلر ، بونامه لايق اولانلري ، همان منحصر آق دكيز مدنيتنه منسوبدرلر . واقعا ديكر قوملرك دهه وقايعنامه لري ، سجللري ، قيودات مجموعه لري ، افسانه لري ، ماساللري وار : فقط عن اصل تاريخ ، ايچ ده كيز ساحلر نده ترهر ايتشدر ، ويا لكز اوراده ترهر ايتشدر . اوبله كورونيوركه ، تاريخ ايله مدنيت دائمعاين آديله يورودكلري ايچين ، تاريخ يازمق ايچين لزومى اولان فكرى قوت دهه ، يالكز بوساحلر دهه اوطوران قوملره موهبه اولمشدر ؛ چونكه ، آكلانديغمزوجه ايله ، نظري و عملى علملر ، مختلف ته كنيكلر ، صنعت ، فلسفه ، هب تاريخك حوزه شمولنده در . واقعا آق ده كيز عرقلري طبيعتك مساعدانه مظهر اولمشدر ؛ فقط اك زياده دهه ، عتيق قيدلري طومعايه چايشدقلري ايچين ، بشريتك فكر استادلري اونلر اولاييلمشدر .

ايلك بويوك مؤرخ ، اوميروسدر . اونك ، ازمئه نك جزمنده ظهور ايدن اثرى ، تاريخك بالذات تاريخه تطبيق اولونان قانوننك اك اسكي نشانه سيدر . شونى ده بيلمليدركه ، دورلر وملكترلر لايق اولدقلري مؤرخلره نائل اولورلر : بويوك مؤرخلر بويوك حادته لر ايچين دوغارلر .

اوميروسك قصيده لري ، قوملرك حياتنه متعلق اك شاين اهميت منقبه لردن برينك خاطر ه سني تثبيت ايدر ؛ چونكه بومقبه لر آسيا ايله آوروپا پيننده كي ايلك مصادمه يه و آلهن مدنيتك منشأنه دائر كندى زماننده بيلينه ن شيئي مصوردر . (Ilade ايلادا) ، معظم بر مجادله ؛ (Odysée) ، معظم بر كشفدر . بوسورتله ، كوزله لكي و سحنى معجزه يى آكديران بوقصيده لرده تكونك ايكي بوزى ده تصوير ايديلشدر . وقايعك بودرجه براق و كوزله كورونوشنه وافاده ايديلشده ده ، آنجاك كنج قوملره خاص اولان مخيله طراوتى موفق اولاييلر ؛ هم اوقادار براق ، اوقادار اوماسنه رضا كوسترمش اولايورمى يز ؟ برلينده كي مدرسه نظراً جمعيتك بويوك پارچالري تشكيل ايدن غروبلر آراسنده برنظامه تابع اولارق وقوعه كلن معتدل مجادله لر جمعيت حياتى صارسماز ؛ جماعت ارتباطلري قدر عصرى جمعيتك حياتنده طبيعى تظاهرلردن بريى تشكيل ايدر .

محمد عزت

مصادمه بر حريت اقامه اولوندى . بوندن ماعدا حريت دستورينك تمثيل ايله ديكي بيكي اقتصادى احوال و شرائطك فناجهتلىر بديتده كوزه چارچاوردى . زير اوقاقلر هر شيدن زياده خلفك اك آشاعى طبقه سنه راجعدى ، بوطبقه يه ايسه جمعيته داخل نظريله همان همان باقيلمايوردى ؛ هر حالده بوطبقه عمومك علاقه دار اولديني محيط خارجنده قاليبوردى . بوندن ماعدا « براق اولسون » ك مضرتلري قسم اعظمى اعتباريله تماماً باطنى واقعه لردن عبارتدى ؛ بر جماعته ارتباط حسي ، بر عمده كوكشمش اولمق حسي زائل اولو . يوردى ، سعيه قارشى بر استكراه دوپولوبوردى . لكن بونلر مادي تظاهرات دكل ، بلكه معنوى ، سيمي ، مشاهده وقوتورلردن قولايقله قاچان باطنى واقعه لردى . بوندن ماعدا عمومى رقابت و سربيتنك ، عمومى « عقد » حريتك « براق اولسون » جيلرك اميد وطن ايتدكلري كي تحقق اتمه ديكي ، اونلرك برينه اكثر يا انحصارلر ، قوينك وزنكيتك ضعيف و پاره سزه تحمكى قائم اولديني ده كورولدى . فقط اون دو قوزنجى عصر آوروپانك مادي معشيت شرائطنده ، اقتصادى فعاليتده اوبله بر انكشاف و ترقى قيد ايله ديكي كه بو پارلاق نتيجه لرك ياننده شكابت اولنان خصوصيات تماماً اهميتىز كي كوزوكوبوردى . لكن بو استثنائى ترقى و انكشاف بويون بر امر واقعدر ، بردهاده عيني مقياسده احتمال اوزون مدت تكرار لانا ياجقدر . بوندن دولايي ليه راليزمك « سيئه لري » دهها بارز بر صورتده كوزه چارچمده در و هر كون دهها فضله وقوعه كلن تضيقلره دايا ناما يارق « براق اولسون » دستورى نهايت قولشدر .

فقط اونك برينه نه كله جك ؟ مدرسه فيرقانته كوره سوسيا ليزم بو خدمتى كوره منر ، بويونكي اقتصاد و فعاليتنه ناظم ورهبر اولاماز . زيرا سوسيا ليزمك پيشنده بر جوق خطالري سوروكه مكدده در . او حالده بر اوچونجى دستور آرامقه مجبورز . قهينه س ، مذ كورنطقنده ملكى تشكيلاتى در پيش ايديبور . دولتك سينه سنده نيم مختار هيئتلك انكشاف و موجوديتك طانماسيله بر ترقى آديتك آتيلش و بويونكي اقتصادى حياتك احتياجلرينه موافق بر تعضى وجوده كتيريلش اولاجتى طن ايديبور . اساساً بويون بوقيلدن اقتصادى هيئتله ، ملكى زمهر لره آز جوق صلاحيتلر و برلشدر ؛ بر جوق مسئله لرده مطالعه لري نظر اعتباره آلمقده در . ليه راليزمك و سوسيا ليزمك تشكيل ايله ديكي افراط و تفریطدن و اونلره خاص محذورلردن قاچمق ايسه نيلر ملكى هيئتلر تشكيلانك قوتلنمه سي و عمومى فعاليتلري تنظيم ايله سي سايه سنده بويونكي وضعيتك اصلاح اولو . ناييله جكنى ايد ايديبورلر . هر حالده مدرسه فيرقانت سوسيا ليزمك و دولت مداخله سنه توجه بيله مهور ؛ دولتك مداخله و يارديمي آنجاك اضطرار حالنده قوللايلير بر چاره عد اتمه لى يز . افكار عموميه نك موافقتى وقوتورولى آلتنده اجرا ايديلن « كندى كندينه يارديم » (يعنى جهد ذاتى) دولت ياردينه هر مجدر ديبور . فقط بويون قبول ايدره ك ينه اقتصادى حياتده رقابت و مجادله نك اسكى خشونتيله جارى